

Dům umění města Brna
The Brno House of Arts

Výstavní plán Domu umění města Brna v roce 2013

Aktivita Domu umění města Brna byly v roce 2013 znovu výrazně ovlivněny restrikcí rozpočtu instituce, která nastala už v loňském roce. Otevírací doba zařízení byla opět omezena na pět dní v týdnu, kdy v pondělí i v úterý bylo zavřeno. Výrazně byl utlumen celoroční výstavní program /zejména v Domě Pánů z Kunštátu/ a počet doprovodných akcí. Přesto se podařilo uskutečnit několik významných výstavních projektů. Od března letošního roku došlo rovněž ke změně ve vedení zařízení, kdy po pětiletém působení Rostislava Koryčánka nastoupila do funkce ředitelky instituce Mgr. Terezie Petišková.

V polovině ledna po týdenním prodloužení skončil v Domě umění města Brna velmi úspěšný projekt mapující historii české komiksu Signály z neznáma. Spolupráci českých vysokých uměleckých škol, v jejímž rámci byly v loňském roce postupně prezentovány v Domě Pánů z Kunštátu výtvarné projekty jednotlivých uměleckých fakult, završil společný projekt s názvem HI5! Obsah výstavy byl výsledkem komunikace mezi pedagogy jednotlivých fakult a přizvanými kurátory, finální tvar však výstava získala až díky jejich spolupráci a otevřenému dialogu v prostorách Domu umění. Dvouletý Centralizovaný rozvojový projekt Výstavy, sympozium a publikace prací studentů studijních programů Výtvarná umění realizovaných na českých vysokých uměleckých školách byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a byl zaměřen na průzkum a prezentaci vysokých uměleckých škol, otevření diskuse ohledně jejich specifikace, výměnu zkušeností a informací.

V březnu se v hlavních sálech Domu umění odehrála první česká prezentace výstavního projektu Baťova města. Proměna obuvnické společnosti Baťa – založené roku 1894 Tomášem Baťou ve Zlíně – z malého rodinného podniku v globální korporaci je fenoménem nejen hospodářských dějin, ale také architektonicko-urbanistické historie. Průmyslový magnát Baťa byl průkopníkem metod dnešní globalizované produkce a jeho výrobní města s typickými funkcionalistickými budovami představují nejranější podobu dnešní korporátní architektury. Výstava Baťova města vznikla na základě výzkumného projektu Nadace Bauhaus Dessau „Urban Footprints: Bata Villes“, jež proběhl v letech 2010-2011 a podílela se na ní i Státní galerie výtvarného umění ve Zlíně, kde byl reprízován v závěru roku 2013.

U příležitosti 40. výročí meziměstského partnerství Brna a Lipska připravil Dům umění města Brna v červnu 2013 výstavu nazvanou Reading the Cities. Vybraní lipští umělci dostali příležitost navštívit Brno, aby na základě svých subjektivních vjemů a dojmů z městského prostoru a života vytvořili umělecká díla, jako kreativní výraz svých zážitků. Publiku se představila reflexe z „lipského“ uměleckého pohledu na brněnskou urbánní a společenskou realitu. Koncem roku 2013 se potom „brněnská“ scéna prezentovala stejnojmenným projektem v Lipsku. Skupina 9 předních umělců současného českého mediálního a performativního umění, kteří jsou svým dílem úzce svázáni s Brnem, v partnerské Lipsku naopak reagovala na lipské prostředí. Výstava s názvem SKOK se uskutečnila v prestižním centru současného umění Spinnerei.

11. června 2013 byl zahájen již čtvrtý ročník projektu Sochy v ulicích nazvaný Na hraně příběhu, který se tentokrát obracel k Brnu a jeho moderní historii. Koncepce této přehlídky byla od samého počátku budována jako otevřená struktura nabízející zúčastněným umělcům a samozřejmě také divákům možnost zprostředkování bohaté, složité a v mnoha ohledech také tragické minulosti spojené s bouřlivými poryvy dějin

dvacátého století. Ambicí organizátorů ovšem nebylo pouze ilustrovat historická fakta, nýbrž jejich poselství především transponovat do současnosti. Právě z těchto důvodů se iniciačním krokem Soch v ulicích – Bro Art Open 2013 stala literární interpretace, ke které byla přizvána brněnská spisovatelka Kateřina Tučková. Autorka na základě předložené rešerše obsahující stovky historických událostí různorodého významu vystavěla sevřenou esej zaměřenou na čtrnáct příběhů lemujících místní dějiny dvacátého století uvozených bojem za českou univerzitu na počátku a studentskou revoltou proti komunistickému režimu na samém sklonku milénia. Jednotlivých syžetů se následně chopili oslovení výtvarníci, kteří ovšem byli postaveni před, v kontextu současného kulturního provozu, nezvyklé zadání reagovat na symbolické reprezentace konkrétních dějinných příběhů nebo osobností. Výstava se tak rovněž stala disputací nad možnostmi vizuálních vyjádření v prostoru mezi individualizovanými uměleckými intervencemi a společenskou poptávkou.

Od 11. září do 10. listopadu 2013 proběhla ve všech sálech 1. patra Domu umění města Brna velká retrospektivní výstava jednoho z nejvýznamnějších sochařů, malířů a grafiků německé klasické moderny Wilhelma Lehmbrucka. Organizačně i finančně mimořádně náročný projekt připravil Dům umění města Brna ve spolupráci s Muzeem města Brna a Nadačním fondem Vila Tugendhat. Po téměř třech desetiletích se tak mohla naše odborná i širší veřejnost setkat s tvorbou tohoto umělce, poprvé však v Brně, které je s jeho sochařským dílem úzce spjato prostřednictvím světově proslulé vily Tugendhat. Lehmbruckovo umění bylo na výstavě v Domě umění města Brna představeno nejen reprezentativním výběrem skulptur z let 1898–1918, ale i malbami, kresbami a grafikami (1914–1918) – od období neoklasicismu přes hledání vlastních výrazových prostředků a postupné abstrahování tvarů až k pozici čelního představitele expresionismu. Tato výstava zaznamenala velmi pozitivní ohlas u návštěvníků, byla oceňována i v odborném tisku.

Koncem roku byla v hlavních sálech Domu umění představena fotografická tvorba Vojtěcha V. Slámy, brněnského fotografa střední generace, který představil názorově kompaktní soubor svých nových velkoformátových barevných fotografií, které vznikaly v průběhu posledního desetiletí.

Do menších výstavních sálů Domu umění byly i v letošním roce přesunuty výstavy dramaturgicky patřící pod Galerie G99 (vzhledem k utlumení výstavní činnosti v Domě Pánů z Kunštátu.). Počátkem roku vystavovala v Galerii Jaroslava Krále Tereza Velíková pracující s definicí obrazové struktury videa a zvuku. Poté se tamtéž s projektem nazvaným Bublanina představil Pavel Matyska, absolvent brněnské FaVU, který se dlouhodobě věnuje malbě. Zdena Kolečková, umělkyně, která se v průběhu 90. let 20. století objevila na výtvarné scéně jako součást tzv. ústeckého nekonceptuálního okruhu a ve své tvorbě reflektuje zejména neusazené prostředí severních Čech svázané s poválečnými traumaty i proměňující se tvářností tamější krajiny, se v Brně představila fotografickou instalací s názvem Lyrická mezihra. Další výrazná osobnost současné konceptuální fotografie Marek Dětko v projektu Digital Memories pracuje s fenomény světla, prostoru a času a jejich vzájemných vztahů.

V letošním roce se v plánu Domu umění objevily hned tři výstavy reflektující stav současné malby na naší výtvarné scéně. Kromě již zmíněného Pavla Matysky se na začátku června představila v Procházkově síni skupina OBR. Práci čtyř mladých absolventů pražských uměleckých škol od začátku ovlivňuje víra ve smysl malovaného obrazu a jeho estetických premis v aktuálním vizuálním umění. Zajímavé srovnání přinesla ve stejné době prezentovaná výstava skupiny absolventů Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě, zabývajících se rovněž malbou, kteří svou aktuální tvorbu předvedli v Domě Pánů z Kunštátu.

Rakouskou scénu reprezentovalo v Galerii J. Krále dílo nedávno zesnulého Martina Raspa. Koncem roku se zde představila slovenská konceptuální umělkyně a performérka Tamara Moyzes. Na zářijovém ročníku prezentoval v obou výstavních domech Domu umění města Brna svůj kurátorský projekt s názvem Vzpomínky na budoucnost II kurátor Jan Zálešák